

I Corbera Canta

*Cantata per a cor de veus blanques amb acompanyament
d'orquestra*

ELS APRENENTS DE SOLFA

Text i música d'

ALBERT GUMÍ

CORBERA
CANTA

“ELS APRENENTS DE SOLFA”

(TEXT DE LA CANTATA)

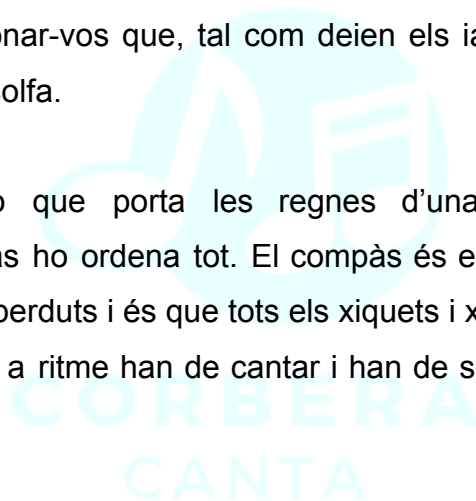
1. Fanfara d'obertura

Narrador/a

Un bon estudiant de música (*d'aquells que a l'època dels nostres iaïos en deien un aprenent de solfa*) ha de tenir ben clares unes bàsiques nocions teòriques sobre l'art dels sons. Paraules com compàs, pentagrama, nota o valor han de formar part del seu dia a dia musical i el jove estudiant ha de saber quin sentit tenen i quina és la seua utilitat. Tot això, evidentment, ho aprèn a l'escola de música a la que acudeix un parell o tres de tardes cada setmana des de ben jovenet.

Com que nosaltres sabem de cert que gran part dels assistents hui ací no heu tingut la gran sort de passar per les aules d'una d'aquestes escoles de música, us hem preparat una xicoteta mostra en forma de cantata que versarà precisament sobre algun d'aquests conceptes bàsics perquè pugueu familiaritzar-vos amb ells. No us espereu pas lliçons teòriques ni grans discursos, es tracta tan sols d'oferir-vos un petit tast al voltant de la teoria de la música, el mínim perquè pugueu adonar-vos que, tal com deien els iaïos, us esteu convertint en uns aprenents de solfa.

Comencem, doncs, amb allò que porta les regnes d'una peça, comencem amb el compàs. El compàs ho ordena tot. El compàs és el nostre capatàs. Sense compàs aniríem molt perduts i és que tots els xiquets i xiquetes ací presents saben perfectament que a ritme han de cantar i han de seguir el compàs.

Per tant, endavant amb la marxa del compàs...

2. Marxa del compàs

El compàs quina feina tan eficaç!
És capaç que els valors li facen cas.
Pas a pas dividix tot el que tu fas.

A ritme hem de cantar i hem de seguir el compàs!

El dos per quatre és ideal
per fer una marxa tal com cal,
posa el temps fort a l'inicial
i el dèbil al final.
Ben posat tot seguint la tonalitat,
t'has fixat que té el tempo ja endreçat?
Pel combat el binari n'és adequat.

A ritme hem de cantar i hem de seguir el compàs!

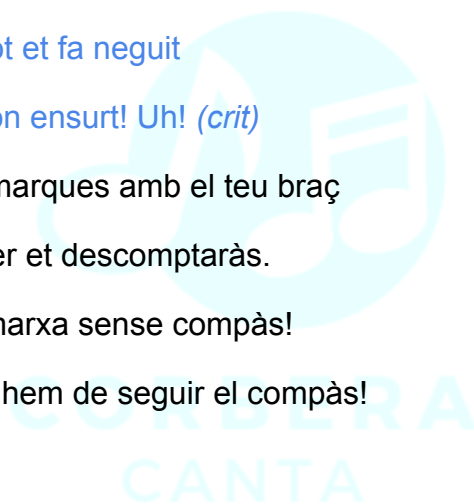
Si posem un sis per huit
amb un singlot la marxa surt.

Si el singlot et fa neguit
ho arregla un bon ensurt! Uh! (*crit*)

Fes-me cas, si no el marques amb el teu braç
et perdràs i potser et descomptaràs.

Quin fracàs, una marxa sense compàs!

A ritme hem de cantar i hem de seguir el compàs!

I Corbera Canta

Aprenents de solfa

A ritme hem de cantar i hem de seguir el compàs! (*cop de r*)

Narrador/a

Tal com diu el seu nom, el pentagrama està format per cinc ratlletes ben posades una al costat de l'altra, exactament com els dits d'una mà.

Pels que no heu anat mai a una escola de música, el pentagrama potser us semblarà una mena de tirallonga de fils d'estendre roba amb tot de calcetins blancs i negres allà penjats. I la veritat és que us hem de confessar que els qui sabem de solfa no ho veiem de manera gaire diferent. En el fons, el pentagrama acaba sent un seguit de fils en què posem, una a una, totes les notes ben ordenades. Tot ben simple i ben pràctic. Com una peça de disseny sostenible i eficaç. Per això, els músics sempre pensem: el pentagrama, que bé que va!

3. Cha cha cha del pentagrama

Al principi tot era una mica
embolicat
per posar les notes en paper pautat
però per sort hi havia un músic que
era espavilat
d'això ja fa molts anys era el passat.

I pensava com puc ajudar
xiquets i xiquetes que demà hauran
de cantar
i pensava com ho puc solucionar
quant mirant la mà
ho va trobar.

El pentagrama que bé que va!
Totes les notes hi pots anar
posant.
Tan sols cinc ratlles i quatre
espais
I si t'hi fixes n'hi ha d'addicionals.

Al principi n'eren quatre
però després s'ho van repensar
posem-hi cinc va dir aquell bon
músic
i l'invent, és clar, va funcionar!

El pentagrama que bé que va!
Totes les notes hi pots anar
posant.
Tan sols cinc ratlles i quatre
espais
i s'hi t'hi fixes n'hi ha
d'addicionals.

El pentagrama que bé que va!
Totes les notes hi pots anar posant.
Tan sols cinc ratlles i quatre espais
i si t'hi fixes n'hi ha d'addicionals,
i si t'hi fixes n'hi ha d'addicionals,
i si t'hi fixes n'hi ha d'addicionals,
Cha-cha-cha!

Narrador/a

De notes n'hi ha de curtes, de llargues, d'agudes o de greus. Les notes representen el so de la música i sovint ens emocionen, però també hem de dir que de vegades ens poden posar en algun contratemps. Perquè, a vegades, n'hi ha de massa greus que ens fan ressonar fins als budells i ens sembla que la veu ens ha caigut per sota dels turmells. I de vegades n'hi ha de massa agudes i aleshores hem d'obrir tant la boca i hem de prémer tant la panxa que sense pot arribar a escapar fora de temps un badall (o fins i tot alguna cosa pitjor!).

Triar, per tant, unes bones notes és d'allò més essencial per a construir una melodia i així poder fer allò que més ens agrada de la música: cantar una cançó ben bonica...

4. Vals de les notes

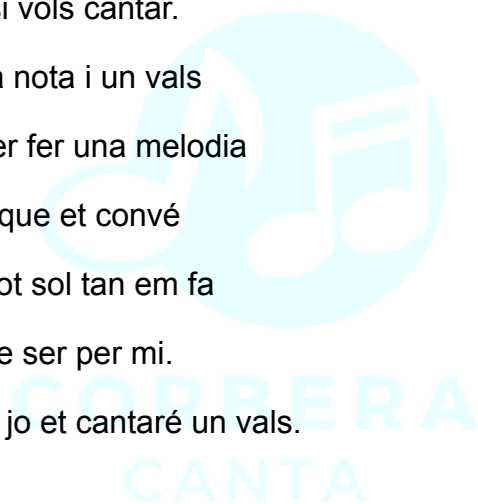
Dona'm una nota i un vals jo et cantaré
per fer una melodia és això el que convé,
la pots triar tot sol tant em fa
però ha de ser per mi,
si em dons la nota jo et canto:

Do, si, la, do, re, do, re, mi, sol, sol,
mi, do, si, la, sol, mi, re, do, re, mi, re, do, mi, re.

El sol potser és massa greu, el la millor per afinar
mira de fer-ho senzill d'entonar.
Dóna'm la nota i jo et canto:

Mi, sol, mi, re, sol, fa, la, fa, mi, la, do, la sol do do si do re mi re re do la si do
sol fa fa mi mi re do re.

Mi no el posis és massa agut
Fa millor si vols cantar.
Dóna'm una nota i un vals
jo et cantaré per fer una melodia
és això el que et convé
la pots triar tot sol tan em fa
però ha de ser per mi.
Si em dons la nota jo et cantaré un vals.

Narrador/a

Els valors, els valors ens marquen la durada de cada nota. Són, per tant, els que posen ritme a la música, sens dubte són els més “marxosos”!

Una nota sense valor és com un cotxe sense gasolina: pot ser molt bonic però no camina. Però quan els dones un valor, aleshores les notes comencen a arronsar-se. Unes ho fan tranquil·lament, com les negres, tot marcant la pulsació (i potser pensant-se per això que són més importants que les altres notes!) i d'altres van a tot drap, com les semicorxeres, les més ràpides de la festa (bé, les més ràpides fins que, al cap d'uns anys d'aprendre solfa aprens que existeixen les fuses i les semifuses, que encara van més lleugeres, però, que a la nostra cantata no farem eixir per no fer la cosa massa confusa).

Entre les negres i les semicorxeres, ens trobem amb les corxeres, amb el seu ritme constant i amb els tresets que segueixen la pràctica dita que sentència: on n'hi caben dos n'hi caben tres!

5. Rap dels valors

Rap dels valors

apren-lo i posa ritme al cos.

Rap dels valors

cantem-lo tots ben fort!

Rap dels valors

apren-lo i posa ritme al cos.

Rap dels valors

cantem-lo tots ben fort!

(recitat sense afinació)

Quina marxa la corxera salta i balla i
no s'altera va endavant i va
endarrere la corxera no s'espera.

(Rap dels valors...)

(recitat sense afinació)

La semicorxera porta pressa ja és
aquí,

si tu no t'espaviles et farà perdre el
camí

rapeja una escala do re mi fa sol la
si

vigila que no et facis amb la llengua
un embolic!

(Rap dels valors...)

(recitat sense afinació)

Un bon treset m'encanta!

A tort i a dret s'implanta!

Porta un barret que espanta!

Si juga al set es planta!

(Rap dels valors...)

(recitat sense afinació)

Ve la negra, va més lenta però ella
es pensa que és la reina.

-Quina marxa la corxera...

-La semicorxera...

-Un bon treset...

(Rap dels valors per acabar)

Narrador/a

Heu escoltat mai una conversa entre dos músics parlant de música?

Si heu tingut l'oportunitat de fer-ho, potser us haurà sorprès la gran quantitat de paraules italianes que utilitzen. Sense anar més lluny, el director de l'orquestra fa un moment, parlant amb el concertino abans d'eixir a escena, ha comentat:

“En el ritornello farem un *accelerando* i un *crescendo* fins al *tutti finale*. Aleshores fem un *súbito piano* i anem *da capo* per tornar al *tempo giusto* fins que saltem *presto* a la *coda*”. Senyores i senyors, encara que sembla mentida, els puc assegurar que s'han entès perfectament!

Aquesta tradició d'utilitzar paraules italianes ve de molt lluny, d'èpoques en què el gran art de la música es cuinava a Itàlia i la influència de la llengua era molt forta. Això no ens ha d'estranyar, ja que hui en dia, en què la influència ens arriba més d'Amèrica, sovint parlem de música *heavy* o de *rock and roll*.

Un bon aprenent de solfa, evidentment ha de conèixer aquestes paraules italianes i ha de saber-les utilitzar correctament. I qui millor per ensenyar-les que un gran *maestro* vingut directament des del sud d'Itàlia, de Napoli.

Ell ens farà una classe magistral sobre aquests vocables tan necessaris i ho farà seguint el ritme de la dansa més italiana de totes, seguint el ritme d'una tarantel·la!

6. Tarantella de le parole

Cantare la tarantella

cosa bela per danzar,

il fratello la sorella

tutto il mondo a refilar.

A cantar le parole de la musica

a cantar le parole a recordar.

Ritardando (ritardando)

esforzando (esforzando)

escherzando (escherzando)

man non tanto! (man non tanto!)

saltarello (saltarello)

ritornello (ritornello)

ponticello (ponticello)

qüesto e bello! (qüesto e bello!)

Forte piano piano forte

portamento que lamento

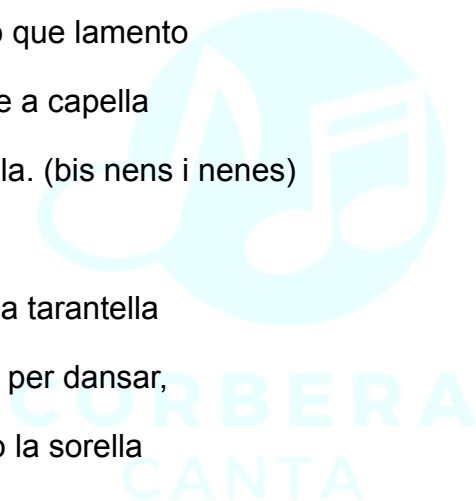
a piacere a capella

alla breve cosa bella. (bis nens i nenes)

Cantare la tarantella

cosa bela per dansar,

il fratello la sorella

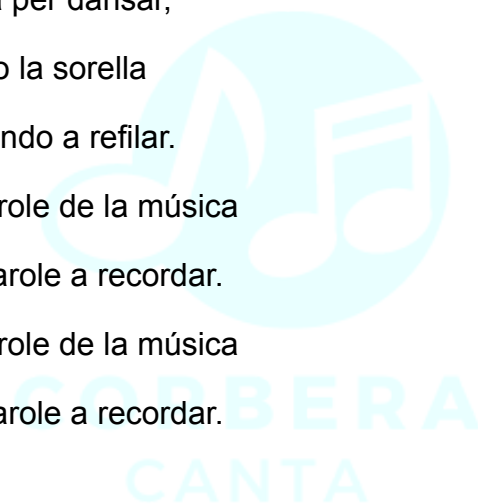

tutto il mondo a refilar.
A cantar le parole de la música
a cantar le parole a recordar.

Molto allegro (molto allegro)
tempo giusto (tempo giusto)
tempo primo (tempo primo)
senza tempo (senza tempo)
con amore (con amore)
con dolore (con dolore)
con bravura (con bravura)
concertino! (concertino!)

Estacato pizzicato
Delicato come un gato
Ritenuto sostenuto
Risoluto qüesto e tutto. (bis nens i nenes)

Cantare la tarantella
cosa bela per dansar,
il fratello la sorella
tutto il mondo a refilar.
A cantar le parole de la música
a cantar le parole a recordar.
A cantar le parole de la música
a cantar le parole a recordar.

-“Maestro!” “Falta la coda!” “E vero!”

Cantare la tarantella
cosa bela per dansar,
il fratello la sorella
tutto il mondo a refilar. (x4)

A cantar le parole de la música
a cantar le parole a recordar.
A cantar le parole de la música
a cantar le parole a recordar.

Oilà!

Narrador/a

I arribem al final de la nostra cantata. En ella us hem oferit aquest xicotet tast de teoria musical que us prometíem al principi. Ara ja podeu dir que heu sentit a parlar del compàs, del pentagrama, de les notes, dels valors i de la terminologia musical en italià. I si heu escoltat atentament ja podeu fins i tot considerar-vos una pouns aprenents de solfa.

De totes maneres us hem de dir que la música és un art més pràctic que teòric. I per aquest motiu realment no podreu considerar-vos uns aprenents de solfa de debò fins que, com a mínim dels mínims, hàgeu cantat ni que siga una xicoteta escala musical. No n'hi ha prou amb l'aprenentatge teòric, hem de llençar-nos a la vivència i hem de provar d'afinar tot cantant el més simple dels conceptes musicals: una escala de Do Major.

Com que tot l'equip de professors de les Escoles de Música, tots els xxiquets i xiquetes que han cantat i tocat i el nostre director d'orquestra de hui volen donar-vos una empenteta en la vostra formació, estigueu ben atents per que potser en aquesta darrera cançó tindreu l'oportunitat d'ampliar de manera pràctica els coneixements adquirits i convertir-vos, ara sí finalment, ens uns autèntics aprenents de solfa!

7. Final: Cançó dels aprenents de solfa

Si heu escoltat amb un somriure
atent

us hem cantat tan bé com tots
sabem

per a mostrar-vos de tot cor

el nostre amor pel que fem.

No oblidem allò què és important,

les emocions del que us hem
explicat

i recitat avui jugant tot cantant.

Ara som tots uns aprenents de
solfa,

podem cantar talment com uns
experts.

Ho provarem cantant tots una
escala

Ara escolteu veureu com s'ha de
fer:

Do, re, mi, fa, sol, la, si, do

do, si, la, sol, fa, mi, re do.

Ara vosaltres heu de cantar

Amb la veu clara i gens desafinat:

Do, re, mi, fa, sol, la, si, do

do, si, la, sol, fa, mi, re, do.

Que us ha semblat, prou bé ha sortit

el que hem cantat us ha fet profit.

Ara som tots uns aprenents de
solfa,

ja hem cantat talment com uns
experts.

Ho hem provat cantant tots una
escala

i ens despedim cantant aquest
concert.

Ja som tots uns aprenents de solfa.

Ja som tots uns músics tal com cal,

Ja som tots uns aprenents de solfa.

Ja som tots uns músics tal com cal,

uns músics tal com cal, uns músics
tal com cal!

uns músics tal com cal!

S'ha acabat!

